

Sygn. akt II Ca 785/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak SSO Paweł Lasoń (spr.)
Protokolant	st. sekr. sąd. Dorota Roniek

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa A. D. (1)

przeciwko A. D. (2)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Maz.

z dnia 29 października 2014 roku, sygn. akt III RC 190/14

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach : pierwszym sentencji w ten sposób, że alimenty zasądzone od pozwanego A. D. (2) na rzecz małoletniej powódki A. D. (1) wyrokiem Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim z dnia 26 czerwca 2013 roku wydanym w sprawie III RC 227/13 w kwocie po 1500 zł (jeden tysiąc pięćset złotych) miesięcznie podwyższa z dniem 1 kwietnia 2014r. do kwoty po 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) miesięcznie oraz drugim sentencji w ten sposób, że znosi wzajemnie koszty procesu między stronami,

2. oddala apelację w pozostałej części,

3. znosi wzajemnie koszty procesu między stronami za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 785/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim oddalił powództwo małoletniej A. D. (1) reprezentowanej przez matkę M. D. przeciwko A. D. (2) o podwyższenie alimentów i zasądził na rzecz A. D. (2) kwotę 74 zł tytułem zwrotu kosztów procesu .

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie IIIRC 227/13 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim podwyższył alimenty zasądzone od A. D. (2) na rzecz małoletniej A. D. (1) wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 15 maja 2007 r. w sprawie IC 243/07 poczynając od dnia 23 kwietnia 2013 r. z kwoty po 850 zł do kwoty po 1.500 zł miesięcznie.

W chwili wydawania wyroku sytuacja stron była następująca; A. D. (3). zatrudniona była w charakterze nauczyciela chemii w (...) Liceum Ogólnokształcącym i otrzymywała wynagrodzenie w wysokości około 2.600 zł miesięcznie. Dodatkowo zatrudniona była na niepełnym etacie w gimnazjum w Z. którego to tytułu otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 620 zł miesięcznie. Udzielała korepetycji za które otrzymywała około 400 zł miesięcznie.

Małoletnia powódka mieszkała z bratem B. D. i matką w domu, który A. D. (3) otrzymała z pełnym wyposażeniem w ramach podziału majątku wspólnego po rozwodzie z pozwanym. Dom ten wart jest był około 200.000-300.000 zł. Razem z domem przejęła kredyt hipoteczny w wysokości 60.000 który spłacała w kwocie po 600 zł miesięcznie do 2017 roku.

Na koszty utrzymania domu składały się: gaz - 500 zł miesięcznie, prąd - 280 zł miesięcznie woda i ścieki - 100 zł miesięcznie, telefon - 100 zł, telewizja i Internet - 100 zł miesięcznie. Do pozostałych wydatków zaliczały się- 600 zł tytułem spłaty kredytu, pożyczka na remont ogrodzenia w wysokości 15.000 płatna w ratach po 350 zł miesięcznie, wydatki związane z renowacją ogrodu - 750 zł. Koszt utrzymania samochodu osobowego - T. (...) to około 500 zł miesięcznie. Małoletnia chodziła do I klasy gimnazjum. Nosiła aparat ortodontyczny za który zapłacił pozwany. A. D. (2) miał 46 lat był lekarzem. Przebywał na emeryturze wojskowej z tytułu czego otrzymywał świadczenie w wysokości 2.319 zł miesięcznie. Dodatkowo robił specjalizację z zakresu medycyny ratunkowej. Zatrudniony był na kontrakcie w szpitalu w O. z wynagrodzeniem 60 zł za godzinę. Maksymalnie pracował 250 godzin miesięcznie. Zatrudniony był również na kontrakcie w (...) w S. na około 35 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem 90 zł za godzinę. Pracował też w (...) w R. przez 21 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem 80 zł za godzinę. Zatrudniony był również w (...) w M. gdzie pracował 21 godzin w miesiącu z wynagrodzeniem 40 zł za godzinę. Łącznie zarabiał około 20.000 zł miesięcznie.

Pozwany kupił dom w P.. Dom zakupiony został za kredyt w wysokości 386.000 zł plus 100.000 zł na wyposażenie na 10 lat. Miesięczna rata wynosiła 7.000 zł. W ramach umowy leasingu korzystał z samochodu osobowego L. z 2011 r. Koszt utrzymania samochodu to 3.800 zł miesięcznie - rata leasingowa i 1.000 zł miesięcznie za paliwo.

W chwili obecnej M. D. jest nadal nauczycielką chemii w (...)Liceum Ogólnokształcącym oraz w szkole w Z.. Łącznie otrzymuje wynagrodzenie w wysokości około 3.700 zł miesięcznie. Dorabia również udzielając korepetycji. Jej sytuacja finansowa nie uległa zmianie z tym, że przeprowadziła remont w pokoju córki, który kosztował około 9.000 zł w zawiązku z czym zaciągnęła pożyczkę w wysokości 2.500 zł z ratą w kwocie po 220 zł miesięcznie na 1 rok. Kupiła nowe meble oraz wyremontowała pomieszczenie. Poza tym jak twierdzi, pozwany ograniczył kontakty z córką, nie daje jej kieszonkowego, prezentów czy dodatkowych pieniędzy na wakacje. Małoletnia powódka jest uczennicą III klasy gimnazjum.

Pozwany nie uczestniczył w rozprawie i nie składał wyjaśnień w sprawie. Z pism procesowych, które wnosił oraz z dokumentów do nich załączonych wynika, że jego sytuacja finansowa również nie uległa zmianie z tym, że od września 2013 roku, przestał świadczyć usługi na rzecz zespołu (...) w S..

W ocenie Sądu Rejonowego brak podstaw do zastosowania art. 138 krio, który stanowi, że w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. W ocenie Sądu Rejonowego nie doszło do zmian istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i jego zakresu.

W ocenie sądu nie zmienił się w sposób istotny zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniej. Od wyroku poprzednio ustalającego obowiązek alimentacyjny pozwanego upłynęło półtora roku. Okoliczność, że M. D. przeprowadziła remont pokoju córki a także fakt, iż pozwany nie daje córce kieszonkowego czy też ograniczył osobiste kontakty nie stanowi istotnej zmiany w rozumieniu przepisu art. 138 krio. W ocenie sądu nie wzrosły w sposób istotny

usprawiedliwione potrzeby małoletniej. Aktualna sytuacja A. D. (1) jest porównywalna do tej, w której znajdowała się w czasie gdy alimenty były ustalane.

Nie uległa również istotnej zmianie sytuacja powoda. Faktem jest, że września 2013 roku przestał świadczyć usługi na rzecz Zespołu (...) w S.. Okoliczność ta nie usprawiedliwia jednak tezy, że zmniejszyły się jego możliwości majątkowe i zarobkowe. Nadal jest osobą młodą, zdrową i jest w stanie podejmować prace dodatkowe i innych zakładach opieki zdrowotnej zgodnie ze swoimi kwalifikacjami i bogatym doświadczeniem zawodowym.

Należy więc uznać, że sytuacja stron odzwierciedlająca ich możliwości majątkowe i zarobkowe, a także usprawiedliwione potrzeby nie uległy jakiegokolwiek zmianie.

Od wyroku apelację wniosła powódka zaskarżając powyższy wyrok w całości i zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych poczynionych przez Sąd I instancji w zakresie aktualnej sytuacji finansowej pozwanego oraz osiągniętych przez niego dochodów w sytuacji, gdy pozwany w sposób przemyślany pomniejsza osiągnięty dochód z prowadzonej działalności gospodarczej poprzez generowanie kosztów, które prowadzą do pomniejszenia przychodu, podjęcia dodatkowej pracy w (...), a także w zakresie niedostrzeżenia zwiększonych potrzeb małoletniej powódki, z pominięciem prawa małoletniej do równej stopy życiowej z rodzicami.

W konsekwencji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i podwyższenie alimentów do kwoty 2.500 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazała, że z załączonego przez pełnomocnika pozwanego wydruku z księgi przychodów i rozchodów praktyki lekarskiej pozwanego wynika, iż osiąga on większe przychody niż dwa lata temu. Dalsza analiza dokumentów podatkowych pozwala zaobserwować, że pozwany w sposób przemyślany (aczkolwiek zgodny z prawem podatkowym) generuje znaczne koszty prowadzonej działalności gospodarczej. Do środków trwałych wprowadził dom jednorodzinny zakupiony w kredycie, zalicza w koszty odsetki od tego kredytu, a także wszelkie media (woda, energia, śmieci, abonament telewizyjny, internet). Ponadto, zakupił nowy samochód marki L. i również wprowadził go do ewidencji środków trwałych prowadzonej działalności gospodarczej. Rata leasingowa, koszty naprawy samochodu, zakup paliwa znacznie pomniejszają osiągnięty przez niego dochód. Rata leasingowa wynosi ok. 4 500 zł, a alimenty na rzecz małoletniej córki to zaledwie kwota 1 500 zł. Pozwany mógłby przecież jeździć innym samochodem, tańszym w utrzymaniu, i nie takim drogim. Powyższe pozwala przyjąć, że pozwany w sposób przemyślany generuje koszty, tak aby w znaczny sposób pomniejszyć osiągnięty dochód.

Sąd I instancji w ogóle nie uwzględnił, iż pozwany podjął dodatkową pracę w (...). Z tego tytułu osiąga znaczne dochody, o czym świadczy załączona przez niego księga przychodów i rozchodów. W tych okolicznościach nie można przyjąć, iż nie zmieniła się sytuacja finansowa pozwanego.

Ponadto, Sąd nie dostrzegł zmieniających się potrzeb małoletniej powódki. Nadto, małoletnia staje się nastolatką i w związku z tym chciałaby ubierać się modnie i młodzieżowo, co także wiąże się z dodatkowymi kosztami. Konieczne stało się odnowienie jej pokoju, wymiana mebli. Ponadto, organizacja wypoczynku małoletniej nastolatki wraz z upływem czasu wymaga zwiększenia nakładów na ten cel. Powódka ma przecież takie samo prawo do spędzania wakacji zagranicą jak pozwany. Oprócz tego małoletnia powódka jest dzieckiem uzdolnionym. Osiąga bardzo dobre wyniki w nauce. Chciałaby także wyjechać na wakacyjny kurs języka angielskiego, zieloną szkołę, które wiążą się ze znacznymi kosztami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki zasługuje na częściowe uwzględnienie. Przede wszystkim należy zgodzić się z tą częścią zarzutów przedstawicielki ustawowej powódek, które dotyczą pominięcia przez Sąd pierwszej instancji faktu podjęcia przez pozwanego dodatkowego zatrudnienia w firmie (...). Dodatkowo Sąd niezasadnie zmarginalizował znaczenie zaprzestania osobistych kontaktów pozwanego z małoletnią córką i dobrowolnego wspierania jej kieszonkowym, co czynił do czasu wystąpienia z żądaniem podwyższenia alimentów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji podstawą powództwa z art. 138 może być tylko późniejsza zmiana stosunków (por. wyr. SN z 27.2.1981 r., III CRN 21/81, OSN 1981, Nr 11, poz. 217). Powództwo o zmianę wyroku w trybie art. 138 wchodzi w rachubę od chwili zmiany stosunków, nie wcześniej jednak niż po uprawomocnieniu się wyroku zasądzającego alimenty (por. M. Sawczuk, Ponowne orzekanie w sprawie cywilnej prawomocnie osądzonej, Warszawa 1975, s. 86). Konstatacja ta nie zwalnia jednak sądu z obowiązku ustalenia jakie przesłanki legły u podstaw zasądzenia alimentów, których podwyższenia domaga się uprawniony w kolejnym procesie. Jest to niezwykle istotna okoliczność, która w części umknęła sądowi pierwszej instancji. Jako wyjściowe do oceny zmiany okoliczności skutkujących koniecznością podwyższenia alimentów Sąd przyjął, wynikającą z wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie IIIRC 227/13 kwotę po 1.500 złotych miesięcznie na rzecz A. D. (1). Tymczasem podstawą ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanego na takim poziomie było również ustalenie, że pozwany dobrowolnie przekazuje córce kwotę około 200-300 złotych miesięcznie, jako formę kieszonkowego. Takie określenie powinno skłaniać Sąd do oceny znaczenia faktu zaprzestania świadczenia takich kwot dla istotności zmiany stosunków w świetle art. 138 krio.

Obowiązek alimentacyjny jest obowiązkiem bezwzględnie obowiązującym, a samo roszczenie alimentacyjne nie podlega swobodnej dyspozycji stron. Obojgu rodziców obejmuje przy tym zakaz działania na szkodę dzieci. Sąd rozpoznający sprawę o podwyższenie alimentów powinien w pierwszej kolejności właściwie ocenić z jakich przyczyn, w poprzednim procesie alimenty zostały określone na danej wysokości. Bardzo często wpływ na wysokość określanego kwotowo obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb małoletnich mają osobiste starania każdego z małżonków i osobiście pokrywane konkretne koszty związane z utrzymaniem. Często nie ma powodu do kwestionowania funkcjonującego w czasie trwania małżeństwa zgodnego i w części przemienne go pokrywania przez rodziców pewnych wydatków dotyczących dzieci. Niejednokrotnie małżonkowie ustalają, że jedno z nich samodzielnie ponosi jeden z rodzajów kosztów utrzymania dziecka (np. edukacji, telefonu internetu), a pozostałe wspólnie. Sąd rozpoznający potem sprawę o zmianę wysokości świadczenia alimentacyjnego nie może abstrahować od podstaw określenia na danej wysokości obowiązku alimentacyjnego. Zakaz wynikający z powagi rzeczy osądzonej nie będzie naruszony jeżeli w procesie o zmianę wysokości obowiązku alimentacyjnego Sąd ustali okoliczności, które legły u podstaw określenia obowiązku alimentacyjnego na określonym poziomie.

Odnosząc powyższe uwagi do realiów stanu faktycznego niniejszej sprawy należy zauważyć, że obowiązek alimentacyjny A. D. (2) wynikający z wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie IIIRC 227/13 został określony z uwzględnieniem dobrowolnych świadczeń pozwanego na rzecz córki realizowanych bezpośrednio do jej rąk w trakcie osobistych spotkań z córką (k. 20 akt III RC 227/13). Oceniając zatem, po półtora roku, w jakim zakresie doszło do zmiany stosunków będących podstawą określenia wysokości alimentów, Sąd winien w pierwszej kolejności ustalić w jakim zakresie pozwany wywiązywał się z obowiązku w kształcie określonym w dacie zamknięcia rozprawy w sprawie III RC 227/13. O tym jak istotna zmiana stosunków nastąpiła od października 2013 roku decydować winno w również to czy A. D. (2) wywiązywał się z dobrowolnie przyjętego na siebie i realizowanego w toku sprawy III RC 227/13 zobowiązania do ponoszenia dodatkowych wydatków na córkę w kwocie po 300 złotych miesięcznie. Z lektury akt niniejszej sprawy wynika, że pozwany niemal w całości realizację obowiązku alimentacyjnego ograniczył do świadczenia kwoty 1.500 złotych, całkowicie zrywając kontakty z córką. Pozwany nie tylko, że zaprzestał realizowania kontaktów z córką, ale również zaprzestał przeznaczania dodatkowych kwot na jej potrzeby. Sąd pierwszej instancji mimo prawidłowego ustalenia, że tego rodzaju sytuacja miała miejsce, bezpodstawnie zmarginalizował jej znaczenie.

Jako całkowicie zasadny należy ocenić ten z zarzutów apelacji powódki, który dotyczy pominięcia wynagrodzenia pozwanego uzyskiwanego w ramach współpracy z firmą (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Osiągane z tego tytułu przychody wynosiły 9600 złotych w styczniu 2014 roku, 6720 złotych w lutym 2014 roku, 16400 złotych w marcu 2014 roku, 10960 złotych w kwietniu 2014 roku, 13440 złotych w maju 2014 roku, 17440 złotych w czerwcu 2014 roku, 13680 złotych w lipcu 2014 roku, 17600 złotych w sierpniu 2014 roku.

Powołana okoliczność bez wątpienia nie była znana Sądom rozpoznającym sprawę III RC 227/13.

Jednocześnie utracony przez pozwanego w tym czasie przychód wynikający z kontraktu z (...) w S. wynosił około 3150 złotych miesięcznie (około 35 godzin miesięcznie z wynagrodzeniem 90 zł za godzinę).

Bez wątplenia są to istotne zmiany stosunków skutkujące koniecznością zmiany wysokości obowiązku alimentacyjnego.

Sąd pierwszej instancji zbagatelizował również kwestie poziomu życia pozwanego, o czym świadczą między innymi bardzo wysokie wydatki, w tym chociażby na luksusowy samochód.

Uwzględniając wszystkie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. z apelacji powódki zmienił zaskarżone orzeczenie i podwyższył alimenty zasądzone na rzecz A. D. (1) z kwoty po 1500 złotych miesięcznie do kwoty po 1.800 złotych miesięcznie. Podwyższenie alimentów do wyższej kwoty nie znajduje uzasadnienia w zakresie potrzeb małoletniej. Te nie uległy bowiem istotnym zmianom. Należy ponadto dostrzegać wysokość alimentów należnych starszemu synowi stron.

W konsekwencji dalej idące żądania apelację podlegały na podstawie art. 385 k.p.c. oddaleniu.